

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/198/2003

ZAUFANIE DO POLITYKÓW W GRUDNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Największym zaufaniem społecznym w dalszym ciągu cieszy się prezydent Aleksander Kwaśniewski. Mimo iż grudzień jest już drugim z kolei miesiącem utrzymywania się relatywnie niższych - w porównaniu z dotychczasowymi - notowań prezydenta, nadal ufa mu zdecydowana większość badanych (73%). Drugie miejsce w rankingu zaufania zajmuje Jan Rokita (45%), a kolejne - Donald Tusk i Andrzej Lepper (po 41% wskazań), Danuta Hübner i Lech Kaczyński (po 38%) oraz Marek Borowski i Jarosław Kaczyński (po 37%). Zaufaniem ponad jednej trzeciej ankietowanych cieszą się także Jarosław Kalinowski (36%) oraz Włodzimierz Cimoszewicz (35%).

- Politykiem najczęściej budzącym nieufność badanych, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, jest premier Leszek Miller (59%). Niewiele mniej respondentów deklaruje brak zaufania do szefowej gabinetu politycznego premiera Aleksandry Jakubowskiej (55%) oraz szefa NBP Leszka Balcerowicza (54%). Dużą nieufność budzą również Andrzej Lepper oraz Jerzy Jaskiernia (po 42% wskazań). Deklaracje nieufności są także dość częste w stosunku do wicepremierów Jerzego Hausnera (39%) i Marka Pola (38%).

- Grudzień nie był korzystny dla polityków. W porównaniu z ubiegłym miesiącem wyraźnie poprawiły się jedynie notowania Danuty Hübner (wzrost zaufania o 7 punktów procentowych, spadek nieufności o 4 punkty). Wyraźnie stracili natomiast w ocenie badanych: Jarosław Kalinowski (8-punktowy spadek zaufania i 4-punktowy wzrost nieufności), Jan Rokita (6-punktowy spadek zaufania i wzrost nieufności o 5 punktów), Jerzy Szmajdziński (spadek zaufania o 6 punktów i wzrost nieufności o 2 punkty) oraz liderzy PiS - Lech Kaczyński (5-punktowy spadek zaufania i taki sam wzrost nieufności) i Jarosław Kaczyński (spadek zaufania o 4 punkty i wzrost nieufności o 3 punkty).

Grudniowe badanie¹ przeprowadziliśmy na tydzień przed brukselskim szczytem szefów państw UE, podczas którego miały zapaść decyzje w sprawie konstytucji europejskiej, w tym - szczególnie interesującego nasz kraj - rozstrzygnięcia co do sposobu liczenia głosów. W ostatnim okresie przygotowania do tego szczytu zdominowały nie tylko międzynarodowe, ale i krajowe życie polityczne. W przypadku polskiej delegacji przygotowania te nabrały szczególnie dramatycznego charakteru wobec wypadku, któremu uległ premier wraz z towarzyszącymi osobami, m.in. szefową swojego gabinetu politycznego Aleksandrą Jakubowską. (Katastrofa rządowego helikoptera wydarzyła się dzień przed rozpoczęciem realizacji naszego badania.)

Na krajowej scenie politycznej głośnym echem odbiła się ujawniona przez media sprawa domniemanej korupcji podczas uchwalania ustawy o grach losowych. Prasa donosiła, że za uchwaleniem ustawy w wersji korzystnej dla właścicieli automatów do gry szczególnie aktywnie lobbował m.in. szef klubu parlamentarnego SLD Jerzy Jaskiernia. Z kolei przedstawiciele SLD twierdzili, że zmiany w ustawie, korzystne dla właścicieli automatów do gry, zaproponował jeden z polityków PO. Wobec kolejnej afery korupcyjnej, w którą zamieszani mogą być posłowie, szefowie PiS zapowiedzieli złożenie wniosku o samorozwiązanie Sejmu.

Z wydarzeń, które miały miejsce w parlamencie, warto odnotować także sejmową debatę na temat bezpieczeństwa naszych wojsk w Iraku, podczas której minister Jerzy Szmajdziński stwierdził m.in., iż nie da się wykluczyć dalszych ataków na naszych żołnierzy.

O korupcji na najwyższych szczeblach władzy mówiło się nie tylko przy okazji afery związanej z ustawą o grach losowych - minister zdrowia Leszek Sikorski złożył doniesienie do prokuratury o nieprzestrzeganiu procedur i innych nieprawidłowościach wykrytych

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (163) przeprowadzono w dniach 5-8 grudnia 2003 roku na liczącej 1000 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

w Urzędzie Rejestracji Leków, które miały miejsce, gdy ministrem zdrowia był Mariusz Łapiński, a jego zastępcą Aleksander Nauman.

Wśród innych wydarzeń trzeba wspomnieć o rozpoczęciu przed sądem procesu Lwa Rywina - zeznania zaczęli składać najważniejsi świadkowie w tej sprawie. Tymczasem sejmowa komisja śledcza powołana do wyjaśnienia okoliczności tej sprawy usunęła ze swego grona przedstawicielkę Samoobrony Renatę Beger, która zrzekła się immunitetu z powodu zarzutów prokuratorskich, jakie na niej ciążyą. Wszystkie te wydarzenia mogły wpływać na postrzeganie przez Polaków poszczególnych przedstawicieli sceny politycznej.

ZAUFIANIE I NIEUFIANIE

Nadal największym zaufaniem społecznym cieszy się urzędujący prezydent. Obecnie zaufanie do Aleksandra Kwaśniewskiego deklaruje 73% ankietowanych, a więc niemal tyle samo co w listopadzie (74%). Grudzień jest zatem drugim z kolei miesiącem utrzymywania się relatywnie niższych - w porównaniu z dotychczasowymi - notowań Aleksandra Kwaśniewskiego. Jeszcze w październiku zaufaniem darzyło go 80% ankietowanych i poziom tych deklaracji nie odbiegał od uzyskiwanych przeciętnie przez prezydenta w ostatnich latach. Mimo trochę gorszych ostatnio notowań Aleksander Kwaśniewski pod względem rozmiarów społecznego zaufania nadal zdecydowanie dystansuje wszystkich pozostałych przedstawicieli sceny politycznej uwzględnianych w naszych badaniach i w zasadzie pozostaje jedynym politykiem, o którym można powiedzieć, że ma zaufanie większości Polaków.

Podobnie jak w ubiegłych miesiącach drugie miejsce w rankingu zaufania zajął Jan Rokita, któremu ufa mniej niż połowa ankietowanych (45%). Kolejne miejsca w tym rankingu zajmują: Donald Tusk i Andrzej Lepper (po 41% głosów zaufania). Niewiele mniej osób deklaruje zaufanie do Danuty Hübner i Lecha Kaczyńskiego (po 38%) oraz Marka Borowskiego i Jarosława Kaczyńskiego (po 37%). Zaufaniem ponad jednej trzeciej badanych cieszą się także Jarosław Kalinowski (36%) oraz Włodzimierz Cimoszewicz (35%).

Tabela 1. Stosunek do polityków w grudniu 2003

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	XII '03	zmiana od XI '03	XII '03	zmiana od XI '03		
	w procentach					
A. Kwaśniewski	73	-1	15	1	9	0
J. Rokita	45	-6	25	5	14	9
D. Tusk	41	-1	16	-1	17	18
A. Lepper	41	-1	42	1	13	1
J. Oleksy	40	-2	28	-2	20	4
D. Hübner	38	7	19	-4	15	22
L. Kaczyński	38	-5	29	5	21	5
M. Borowski	37	-3	20	0	16	19
J. Kaczyński	37	-4	28	3	22	5
J. Kalinowski	36	-8	27	4	22	8
W. Cimoszewicz	35	1	31	-4	19	7
T. Nałęcz	30	-3	17	-1	17	28
J. Hausner	25	2	39	3	13	16
L. Miller	23	2	59	-2	14	1
K. Janik	22	0	30	-1	19	22
J. Szmajdziński	21	-6	21	2	16	32
L. Pastusiak	20	-2	15	-1	18	39
L. Balcerowicz	20	-3	54	2	14	3
W. Frasyniuk	17	0	19	-2	14	42
A. Jakubowska	17	3	55	-1	13	9
R. Giertych	16	-3	31	-2	13	33
M. Pol	16	-1	38	2	17	23
G. Kurczuk	11	-1	13	2	12	57
J. Jaskiernia	10	*	42	*	17	23
L. Sikorski	7	1	10	1	12	65
M. Dyduch	5	-1	18	1	11	60

* W listopadzie brak pomiaru
Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2002						2003											
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w procentach																	
L. Balcerowicz	24	22	21	21	21	21	22	22	25	22	24	22	28	24	25	23	23	20
M. Borowski	40	35	38	41	42	38	40	42	42	40	37	34	40	42	41	37	40	37
W. Cimoszewicz	28	29	30	33	34	30	34	34	33	31	30	32	36	-	-	35	34	35
M. Dyduch	-	3	4	-	-	-	-	-	-	6	4	5	8	7	9	8	6	5
W. Frasyniuk	14	19	17	14	15	12	14	14	16	19	17	15	19	19	20	16	17	17
R. Giertych	8	13	12	-	13	12	13	14	13	14	14	12	16	16	15	16	19	16
J. Hausner	16	14	14	14	15	14	12	19	20	21	21	19	30	29	29	23	23	25
D. Hübner	17	19	16	22	21	22	27	27	29	28	32	32	37	34	-	34	31	38
A. Jakubowska	-	-	-	-	-	-	-	22	26	-	-	-	28	27	21	16	14	17
K. Janik	26	32	33	30	29	29	29	30	28	25	23	25	25	26	27	24	22	22
J. Jaskiernia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
J. Kaczyński	-	-	-	-	47	-	-	45	-	48	38	43	47	38	41	42	41	37
L. Kaczyński	54	55	59	54	55	55	55	49	54	-	40	45	47	39	42	42	43	38
J. Kalinowski	51	46	48	51	49	47	48	47	36	38	41	40	42	41	40	40	44	36
G. Kurczuk	-	3	7	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	12	11
A. Kwaśniewski	79	78	82	83	81	82	82	82	81	72	77	74	78	79	79	80	74	73
A. Lepper	40	39	39	35	37	37	37	43	41	37	39	39	42	38	34	38	42	41
L. Miller	45	45	44	46	47	36	47	42	36	23	23	26	23	30	25	23	21	23
T. Nałęcz	-	-	-	-	-	-	-	-	24	24	20	-	23	26	32	29	33	30
J. Oleksy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	36	43	41	41	44	42	40
L. Pastusiak	18	22	21	22	21	21	20	22	22	21	20	20	21	23	24	23	22	20
M. Pol	26	30	23	23	24	17	22	21	18	18	16	18	18	20	21	19	17	16
J. Rokita	-	-	-	-	-	-	-	-	34	38	36	-	45	44	49	48	51	45
L. Sikorski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	7
J. Szmajdziński	20	23	23	24	24	23	23	20	21	19	21	22	21	25	26	24	27	21
D. Tusk	30	31	29	30	36	36	36	30	36	35	40	39	40	38	41	36	42	41

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2002						2003											
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w procentach																	
L. Balcerowicz	54	58	56	56	56	55	52	54	50	54	52	52	48	54	51	53	52	54
M. Borowski	17	15	18	15	21	22	20	16	14	18	20	22	18	19	19	20	20	20
W. Cimoszewicz	34	34	35	33	33	34	29	32	30	35	32	32	32	-	-	28	35	31
M. Dyduch	-	5	6	-	-	-	-	-	-	17	14	13	14	14	13	13	17	18
W. Frasyniuk	21	21	19	22	21	19	18	20	17	20	18	17	18	19	18	17	21	19
R. Giertych	14	16	16	-	24	22	23	22	30	33	31	30	30	31	31	30	33	31
J. Hausner	9	17	14	12	13	17	15	15	16	18	17	16	14	14	17	25	36	39
D. Hübner	12	11	10	10	13	10	13	17	12	17	15	13	11	12	-	17	23	19
A. Jakubowska	-	-	-	-	-	-	-	22	20	-	-	-	28	28	39	47	56	55
K. Janik	15	12	14	16	15	16	15	14	18	25	23	17	20	24	22	27	31	30
J. Jaskiernia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42
J. Kaczyński	-	-	-	-	21	-	-	20	-	22	29	22	23	28	27	24	25	28
L. Kaczyński	24	22	21	24	21	21	18	19	17	-	27	22	22	27	27	24	24	29
J. Kalinowski	21	20	21	20	21	21	19	24	29	27	27	25	25	25	27	23	23	27
G. Kurczuk	-	3	4	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	11	13
A. Kwaśniewski	11	10	9	8	8	9	6	9	10	15	12	12	14	10	10	10	14	15
A. Lepper	44	42	41	45	46	43	45	39	41	44	42	42	42	43	47	45	41	42
L. Miller	37	32	36	33	32	42	34	38	42	55	59	57	58	53	56	59	61	59
T. Nałęcz	-	-	-	-	-	-	-	-	10	14	19	-	17	15	17	16	18	17
J. Oleksy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	29	24	27	29	25	30	28
L. Pastusiak	16	12	12	13	15	13	11	13	12	16	18	14	14	14	14	12	16	15
M. Pol	20	15	26	29	23	30	25	29	33	36	36	28	33	31	31	33	36	38
J. Rokita	-	-	-	-	-	-	-	-	24	25	24	-	24	24	22	20	20	25
L. Sikorski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	10
J. Szmajdziński	15	12	13	17	14	14	15	16	15	19	16	15	16	17	17	18	19	21
D. Tusk	23	24	25	26	22	21	17	21	17	17	16	15	16	16	16	16	17	16

Politykiem najczęściej budzącym nieufność od kilku miesięcy niezmiennie pozostaje premier Leszek Miller. Obecnie nie ufa mu blisko trzy piąte ankietowanych (59%). Niewiele rządzi z nieufnością badanych spotykają się także szefowa gabinetu politycznego premiera Aleksandra Jakubowska (55%) oraz szef NBP Leszek Balcerowicz (54%). Tradycyjnie już w gronie polityków wzbudzających dużą nieufność Polaków jest także Andrzej Lepper (42%). Tyle samo osób co do lidera Samoobrony nie ma zaufania do szefa klubu parlamentarnego SLD Jerzego Jaskierni, którego nazwisko po wieloletniej przerwie ponownie umieściliśmy na naszej liście. Niewiele rządzi z nieufnością respondentów spotykają się także dwaj inni przedstawiciele koalicji rządowej - wicepremierzy Jerzy Hausner (39%) i Marek Pol (38%).

Podobnie jak ubiegłe miesiące, grudzień okazał się raczej niekorzystny dla postrzegania klasy politycznej - spośród jej przedstawicieli obecnych na naszej liście więcej w ocenie badanych straciło, niż zyskało. Zmiany *in minus*, które obecnie rejestrujemy, nie są już jednak tak głębokie jak w poprzednich miesiącach. Inaczej też niż w październiku i listopadzie dotyczą głównie polityków opozycji, a nie przedstawicieli rządu i koalicji rządowej.

Stosunkowo najbardziej pogorszyły się oceny szefa PSL - Jarosława Kalinowskiego. Zaufanie do niego deklaruje o 8 punktów procentowych mniej badanych niż w listopadzie, natomiast liczba osób, które mu nie ufają, wzrosła o 4 punkty. Po raz pierwszy od kilku miesięcy obserwujemy także pogorszenie notowań jednego z najbardziej znanych polityków PO - Jana Rokity. W stosunku do listopada zaufanie do niego zmalało o 6 punktów procentowych, dość znacznie (o 5 punktów) przybyło również osób, w których budzi on nieufność. Kolejnym politykiem, mającym notowania gorsze niż miesiąc temu, jest Lech Kaczyński. Zaufanie do niego spadło o 5 punktów procentowych, jednocześnie o tyle samo wzrosła liczba badanych, którzy mu nie ufają. Pogorszyły się również, choć już w nieco mniejszym stopniu, oceny szefa PiS Jarosława Kaczyńskiego. Zaufaniem darzy go obecnie o 4 punkty procentowe mniej badanych niż przed miesiącem, nieco więcej zaś (o 3 punkty) deklaruje w stosunku do niego nieufność. Minimalnie gorsze niż w listopadzie są ponadto oceny Leszka Balcerowicza (3-punktowy spadek zaufania, 2-punktowy wzrost nieufności).

Jedynym przedstawicielem rządu, który uzyskał wyraźnie gorsze oceny niż przed miesiącem, jest szef MON Jerzy Szmajdziński. Zaufanie do niego zmalało o 6 punktów procentowych, przy minimalnym (2-punktowym) wzroście nieufności.

O dużej poprawie notowań można mówić jedynie w przypadku Danuty Hübner. W stosunku do listopada zaufanie do minister do spraw integracji wzrosło o 7 punktów procentowych, jednocześnie o 4 punkty zmniejszył się odsetek badanych, którzy jej nie ufają.

Poprawiły się również, choć już bardzo nieznacznie, oceny ministra spraw zagranicznych Włodzimierza Cimoszewicza (spadek nieufności o 4 punkty procentowe) oraz Aleksandry Jakubowskiej, której ufa obecnie nieco więcej osób niż przed miesiącem (wzrost o 3 punkty).

Jak już wspomnieliśmy, po wieloletniej przerwie, w związku z ostatnimi wydarzeniami, ponownie umieściliśmy na naszej liście Jerzego Jaskiernię. Obecne notowania tego polityka, jak się okazuje, tylko niewiele odbiegają od tych, jakie rejestrowaliśmy ponad siedem lat temu - w lutym '96. Jerzy Jaskiernia, pełniący w okresie poprzedzającym badanie funkcję ministra sprawiedliwości w rządzie Józefa Oleksego, był politykiem tylko nieco lepiej znanym (82%) niż obecnie (77%). Trochę częściej spotykał się także z zaufaniem badanych (19%), jednak tak jak teraz w jego społecznym odbiorze zdecydowanie dominowała nieufność (45%).

ŚREDNIE OCEN

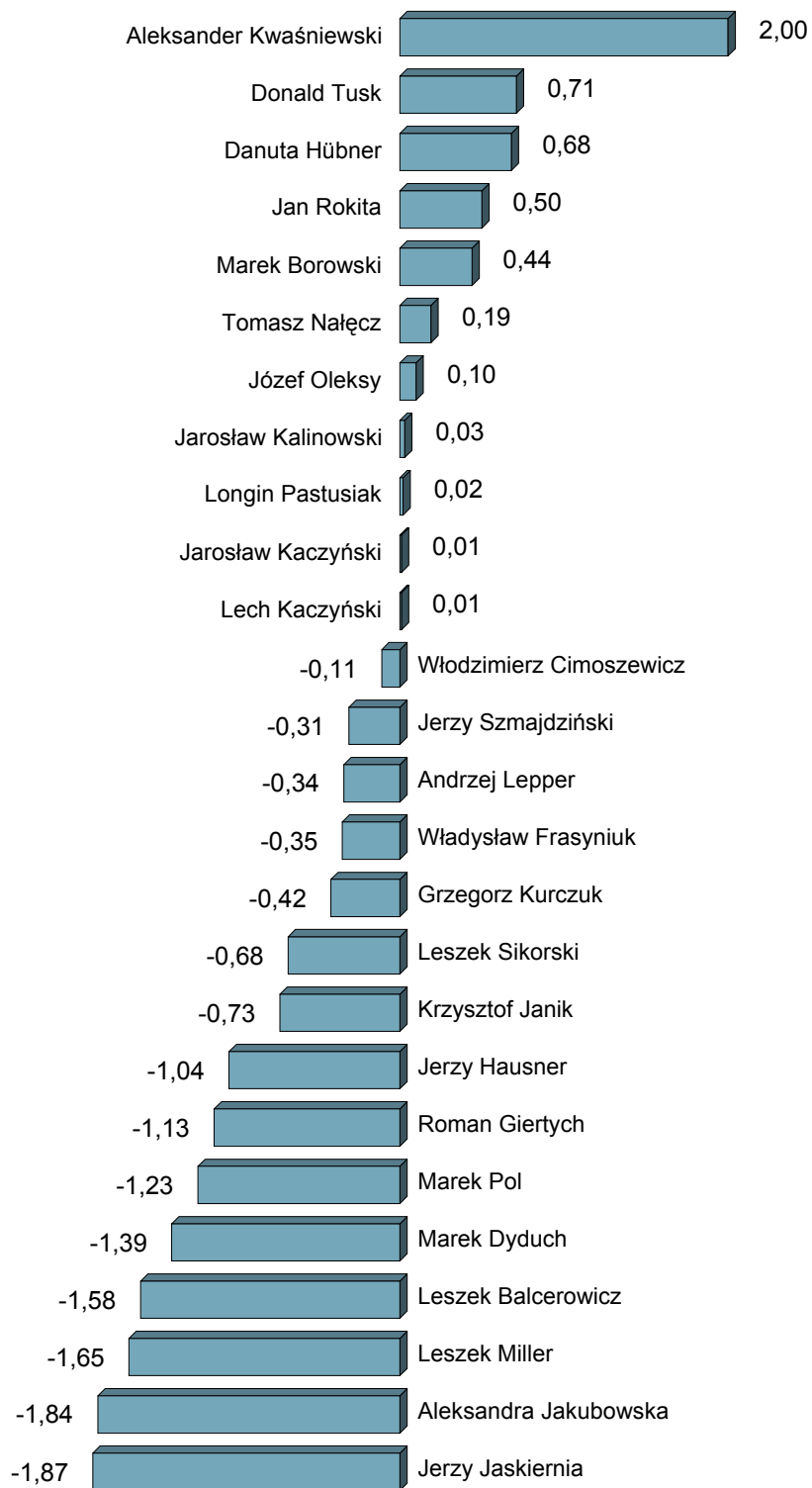
W naszym sondażu badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane wyżej dane informowały o „zasięgu” społecznego zaufania i nieufności. Prezentowane były łączne odsetki badanych wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) w stosunku do poszczególnych polityków. Dane te odnosiły się do ogółu ankietowanych. Średnia ocen jest natomiast syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić

siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień do poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

Jak świadczy wartość średniej ocen, najbardziej jednoznacznie pozytywnie odbieranym politykiem jest Aleksander Kwaśniewski (2,00). W przełożeniu na liczbę deklaracji zaufania i nieufności oznacza to blisko pięciokrotną przewagę ocen pozytywnych nad negatywnymi. Drugie miejsce wśród najlepiej postrzeganych polityków przypadło w tym miesiącu Donaldowi Tuskowi (0,71). Minimalnie niższą średnią niż lider PO uzyskała Danuta Hübner (0,68). Kolejne pozycje tego rankingu zajmują Jan Rokita (0,50) oraz Marek Borowski (0,44). W grupie polityków, którzy uzyskali średnią dodatnią, świadcząca o istotnej przewadze ocen pozytywnych nad negatywnymi, znaleźli się jeszcze tylko Tomasz Nałęcz (0,19) oraz Józef Oleksy (0,10). Pozostali przedstawiciele sceny politycznej uwzględnieni w naszym badaniu, w najlepszym wypadku jawią się w opinii respondentów jako osoby odbierane w sposób kontrowersyjny - wywołujące równie silne zaufanie, jak i nieufność. Zaliczają się do nich: Jarosław Kalinowski, Longin Pastusiak, Jarosław Kaczyński i Lech Kaczyński. Większość zaś stanowią politycy postrzegani wyraźnie negatywnie.

Zdecydowanie najgorzej odbierani są Jerzy Jaskiernia (-1,87) oraz Aleksandra Jakubowska (-1,84). Nieco wyższą średnią, choć również świadcząca o bardzo dużej przewadze ocen negatywnych nad pozytywnymi uzyskał Leszek Miller (-1,65). Do grona bardzo negatywnie ocenianych polityków niezmiennie zaliczają się także Leszek Balcerowicz (-1,58), Marek Dyduch (-1,39), Marek Pol (-1,23), Roman Giertych (-1,13), a także Jerzy Hausner (-1,04). Niską średnią, wskazującą na dużą przewagę wskazań negatywnych, mają również: Krzysztof Janik (-0,73) i Leszek Sikorski (-0,68).

RYS. 1. ŚREDNIA OCEN W GRUDNIU 2003

Grudzień okazał się raczej niekorzystny dla społecznego wizerunku klasy politycznej, jednak w tym miesiącu spadek notowań dotyczy raczej polityków opozycji niż koalicji rządowej. Obecnie gorzej niż przed miesiącem postrzegani są szef PSL Jarosław Kalinowski oraz stojący na czele PiS bracia Jarosław i Lech Kaczyńscy. Pogorszenie wyjątkowo dobrych ostatnio wyników odnotowaliśmy także w przypadku przedstawiciela PO Jana Rokity. Gorsze niż w ostatnim sondażu są również notowania Jerzego Szmajdzińskiego. O znacznej poprawie ocen można mówić jedynie w przypadku Danuty Hübner.

Nadal największym zaufaniem społecznym cieszy się prezydent Aleksander Kwaśniewski, a drugie miejsce w tym rankingu mimo pogorszenia ocen, zajmuje Jan Rokita. Na kolejnych miejscach są Donald Tusk i Andrzej Lepper, niewiele mniejsze poparcie uzyskują Danuta Hübner i Lech Kaczyński oraz Marek Borowski i Jarosław Kaczyński. Zaufaniem ponad jednej trzeciej badanych cieszą się także Jarosław Kalinowski oraz Włodzimierz Cimoszewicz.

Politykami mającymi najbardziej niekorzystny wizerunek i w największym stopniu budzącymi nieufność badanych są: premier Leszek Miller, szefowa gabinetu politycznego premiera Aleksandra Jakubowska, szef NBP Leszek Balcerowicz, a także przewodniczący Samoobrony Andrzej Lepper, szef klubu parlamentarnego SLD Jerzy Jaskiernia oraz wicepremierzy Jerzy Hausner i Marek Pol.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do Danuty Hübner

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznamość	Liczba osób
Ogółem	19	15	38	6	22	997
Płeć						
Mężczyźni	22	16	40	5	17	479
Kobiety	17	15	35	6	27	517
Wiek						
18-24 lat	15	19	33	4	29	155
25-34	20	17	31	11	22	183
35-44	21	15	44	1	18	176
45-54	20	17	41	6	15	201
55-64	20	10	47	6	17	115
65 lat i więcej	18	11	31	8	32	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	18	13	33	7	28	364
Miasto do 20 tys.	16	18	38	9	18	122
20-100 tys.	20	16	36	2	27	201
101-500 tys.	21	15	48	6	11	192
501 tys. i więcej mieszk.	21	18	38	6	18	118
Wykształcenie						
Podstawowe	18	14	24	8	36	277
Zasadnicze zawodowe	21	15	31	6	27	255
Średnie	20	17	46	4	13	350
Wyższe	15	14	60	5	5	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	14	6	68	5	7	69
Prac. umysł. niż. szczebla	18	18	49	6	9	83
Pracownicy fiz.- umysł.	18	19	36	4	23	98
Robotnicy wykwalifikowani	25	20	32	3	21	72
Robotnicy niewykwalifik.	36	21	24	8	12	38
Rolnicy	28	12	24	5	31	53
Pracujący na własny rach.	17	12	50	4	16	37
Bierni zawodowo						
Renciści	19	16	23	12	31	107
Emeryci	20	11	41	5	23	183
Uczniowie i studenci	12	16	38	5	30	86
Bezrobotni	18	16	31	7	28	116
Gospodynie domowe i inni	17	21	37	7	18	54
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	20	13	51	6	10	170
spółce właścicieli	20	17	39	4	20	65
prywatnych i państwa	20	20	38	3	18	170
sekt. pryw. poza rolnict.	20	20	38	3	18	170
prywatnym gosp. rolnym	27	13	21	6	32	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	23	13	30	7	27	106
300-399	18	16	30	8	28	80
400-599	19	16	38	5	22	146
600-800	19	16	42	5	18	180
Powyżej 800 zł	12	11	58	2	17	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	23	16	29	7	25	301
Średnie	22	15	35	6	22	446
Dobre	11	14	52	3	19	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	27	11	26	8	28	76
Raz w tygodniu	19	16	36	6	23	493
1-2 razy w miesiącu	17	19	39	7	19	144
Kilka razy w roku	17	13	44	5	21	190
W ogóle nie uczestniczy	22	12	41	4	21	93
Poglądy polityczne						
Lewica	16	14	53	1	16	182
Centrum	22	18	39	4	18	321
Prawica	24	14	44	5	13	232
Trudno powiedzieć	14	14	21	13	39	261

Tabela 2. Stosunek do **Jarosiława Kaczyńskiego**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	28	22	37	8	5	997
Płeć						
Mężczyźni	29	21	41	6	3	479
Kobiety	28	23	34	9	7	517
Wiek						
18-24 lat	24	32	35	4	5	155
25-34	28	24	37	8	4	183
35-44	24	28	41	5	1	176
45-54	33	20	42	4	2	201
55-64	34	12	39	9	6	115
65 lat i więcej	27	14	29	18	13	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	27	21	32	12	8	364
Miasto do 20 tys.	27	22	38	10	3	122
20-100 tys.	29	23	36	7	4	201
101-500 tys.	31	21	44	2	1	192
501 tys. i więcej mieszk.	25	23	44	5	4	118
Wykształcenie						
Podstawowe	24	20	29	15	12	277
Zasadnicze zawodowe	28	23	38	6	5	255
Średnie	32	21	40	5	1	350
Wyższe	28	25	46	1	0	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	22	30	47	2	0	69
Prac. umysł. niż. szczebla	33	23	39	5	0	83
Pracownicy fiz.- umysł.	24	24	46	4	2	98
Robotnicy wykwalifikowani	27	21	47	5	0	72
Robotnicy niewykwalifik.	46	17	22	9	6	38
Rolnicy	29	18	36	11	5	53
Pracujący na własny rach.	25	29	41	4	2	37
Bierni zawodowo						
Renciści	28	15	30	15	13	107
Emeryci	28	15	36	12	9	183
Uczniowie i studenci	24	35	35	3	4	86
Bezrobotni	29	21	36	10	5	116
Gospodynie domowe i inni	35	27	28	7	3	54
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	27	25	44	4	1	170
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	34	14	40	8	3	65
sekt. pryw. poza rolnict.	25	28	42	3	1	170
prywatnym gośp. rolnym	32	17	35	9	7	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	36	21	26	11	5	106
300-399	33	22	31	7	7	80
400-599	26	24	40	8	2	146
600-800	24	19	46	7	3	180
Powyżej 800 zł	29	21	42	3	4	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	29	21	34	8	7	301
Średnie	31	22	34	9	4	446
Dobre	21	23	46	5	4	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	27	17	32	14	9	76
Raz w tygodniu	24	22	40	8	5	493
1-2 razy w miesiącu	31	22	38	7	2	144
Kilka razy w roku	33	23	36	5	4	190
W ogóle nie uczestniczy	39	22	25	10	4	93
Poglądy polityczne						
Lewica	45	21	31	3	0	182
Centrum	29	26	37	4	4	321
Prawica	19	17	59	4	1	232
Trudno powiedzieć	23	22	22	19	13	261

Tabela 3. Stosunek do **Lecha Kaczyńskiego**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	29	21	38	8	5	997
Płeć						
Mężczyźni	29	22	42	6	2	479
Kobiety	28	21	34	9	7	517
Wiek						
18-24 lat	27	25	38	6	4	155
25-34	27	24	40	7	3	183
35-44	24	30	40	4	2	176
45-54	33	20	41	4	2	201
55-64	35	13	38	9	6	115
65 lat i więcej	26	14	30	18	12	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	28	22	31	11	8	364
Miasto do 20 tys.	28	20	37	10	4	122
20-100 tys.	30	21	39	7	3	201
101-500 tys.	30	22	45	2	1	192
501 tys. i więcej mieszk.	26	21	46	5	2	118
Wysztalcenie						
Podstawowe	24	18	31	16	11	277
Zasadnicze zawodowe	28	24	38	6	4	255
Średnie	33	21	40	5	1	350
Wyższe	26	25	47	1	1	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	21	28	48	2	2	69
Prac. umysł. niż. szczebla	34	22	39	5	0	83
Pracownicy fiz.- umysł.	25	24	46	4	1	98
Robotnicy wykwalifikowani	27	27	42	5	0	72
Robotnicy niewykwalifik.	46	17	24	7	6	38
Rolnicy	33	18	35	8	5	53
Pracujący na własny rach.	25	28	41	4	2	37
Bierni zawodowo						
Renciści	29	16	32	14	10	107
Emeryci	27	15	36	12	10	183
Uczniowie i studenci	27	26	40	3	4	86
Bezrobotni	28	21	38	9	4	116
Gospodynie domowe i inni	33	27	28	9	3	54
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	27	24	43	4	1	170
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	34	16	42	7	2	65
sekt. pryw. poza rolnict.	26	29	40	3	1	170
prywatnym gośp. rolnym	33	19	34	7	7	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	36	23	27	10	4	106
300-399	34	23	31	7	5	80
400-599	27	27	37	7	3	146
600-800	26	16	49	7	3	180
Powyżej 800 zł	29	22	44	3	3	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	31	21	34	8	6	301
Średnie	31	21	35	9	4	446
Dobre	22	22	48	5	4	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	29	14	34	14	9	76
Raz w tygodniu	23	23	40	8	6	493
1-2 razy w miesiącu	30	22	40	5	3	144
Kilka razy w roku	33	21	38	6	2	190
W ogóle nie uczestniczy	43	20	24	10	3	93
Poglądy polityczne						
Lewica	47	19	31	3	1	182
Centrum	28	28	37	5	3	321
Prawica	19	16	61	3	0	232
Trudno powiedzieć	25	20	24	18	13	261

Tabela 4. Stosunek do Jarosława Kalinowskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajo- mość	Liczba osób
Ogółem	27	22	36	7	8	997
Płeć						
Mężczyźni	29	22	38	5	6	479
Kobiety	24	22	34	9	11	517
Wiek						
18-24 lat	34	23	24	8	11	155
25-34	26	29	30	8	7	183
35-44	27	26	37	4	7	176
45-54	26	21	44	3	6	201
55-64	29	15	44	7	5	115
65 lat i więcej	20	14	39	14	13	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	21	18	43	8	9	364
Miasto do 20 tys.	21	22	39	8	9	122
20-100 tys.	27	24	32	7	9	201
101-500 tys.	31	26	34	3	6	192
501 tys. i więcej mieszk.	40	21	22	9	7	118
Wykształcenie						
Podstawowe	18	15	40	13	14	277
Zasadnicze zawodowe	23	23	39	6	9	255
Średnie	32	23	35	5	5	350
Wyższe	39	33	24	3	1	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	41	36	19	4	0	69
Prac. umysł. niż. szczebla	33	22	40	4	1	83
Pracownicy fiz.- umysł.	25	27	33	7	8	98
Robotnicy wykwalifikowani	32	25	36	2	5	72
Robotnicy niewykwalifik.	26	25	38	7	4	38
Rolnicy	14	14	58	7	7	53
Pracujący na własny rach.	24	37	23	7	9	37
Bierni zawodowo						
Renciści	19	18	40	13	11	107
Emeryci	24	14	41	9	12	183
Uczniowie i studenci	37	25	25	8	5	86
Bezrobotni	18	21	36	7	17	116
Gospodynie domowe i inni	32	16	40	7	6	54
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	33	26	33	5	3	170
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	20	25	43	5	7	65
sekt. pryw. poza rolnict.	33	31	28	4	4	170
prywatnym gośp. rolnym	14	14	58	7	7	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	20	21	39	8	11	106
300-399	29	18	35	8	10	80
400-599	27	19	42	4	8	146
600-800	22	24	42	5	8	180
Powyżej 800 zł	34	25	31	6	4	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	22	22	37	7	11	301
Średnie	30	19	36	9	7	446
Dobre	27	26	36	4	7	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	27	8	32	15	19	76
Raz w tygodniu	23	24	41	5	7	493
1-2 razy w miesiącu	33	23	31	7	6	144
Kilka razy w roku	31	24	30	6	9	190
W ogóle nie uczestniczy	27	19	34	10	9	93
Poglądy polityczne						
Lewica	35	21	37	3	4	182
Centrum	31	24	35	4	6	321
Prawica	27	25	40	2	7	232
Trudno powiedzieć	15	17	34	19	15	261

Tabela 5. Stosunek do **Jana Rokity**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	25	14	45	8	9	997
Płeć						
Mężczyźni	25	13	52	6	5	479
Kobiety	26	15	38	10	12	517
Wiek						
18-24 lat	24	13	47	10	6	155
25-34	28	15	44	9	5	183
35-44	24	19	48	4	6	176
45-54	29	16	47	4	4	201
55-64	27	10	45	10	8	115
65 lat i więcej	20	8	36	12	24	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	23	16	37	10	14	364
Miasto do 20 tys.	27	8	46	14	4	122
20-100 tys.	28	14	44	5	8	201
101-500 tys.	25	14	53	4	4	192
501 tys. i więcej mieszk.	25	13	53	4	5	118
Wykształcenie						
Podstawowe	21	12	34	11	22	277
Zasadnicze zawodowe	24	17	46	7	6	255
Średnie	31	12	47	7	3	350
Wyższe	20	16	60	4	0	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	21	14	61	4	0	69
Prac. umysł. niż. szczebla	34	19	44	2	1	83
Pracownicy fiz.- umysł.	24	16	49	6	5	98
Robotnicy wykwalifikowani	29	16	45	5	5	72
Robotnicy niewykwalifik.	28	11	40	21	0	38
Rolnicy	29	21	31	9	10	53
Pracujący na własny rach.	27	19	43	6	5	37
Bierni zawodowo						
Renciści	20	13	36	13	18	107
Emeryci	23	8	44	8	17	183
Uczniowie i studenci	19	17	52	7	5	86
Bezrobotni	29	13	40	8	10	116
Gospodynie domowe i inni	27	9	50	8	6	54
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	33	13	48	4	1	170
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	20	19	49	9	4	65
sekt. pryw. poza rolnict.	21	17	51	7	4	170
prywatnym gośp. rolnym	28	22	30	9	12	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	31	22	32	9	6	106
300-399	33	9	41	6	11	80
400-599	20	16	50	6	9	146
600-800	23	12	50	5	9	180
Powyżej 800 zł	29	11	49	5	5	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	23	16	41	8	11	301
Średnie	28	12	45	8	8	446
Dobre	24	15	48	6	7	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	28	9	37	12	15	76
Raz w tygodniu	23	15	45	8	9	493
1-2 razy w miesiącu	30	12	46	6	6	144
Kilka razy w roku	24	15	47	7	7	190
W ogóle nie uczestniczy	30	12	44	7	7	93
Poglądy polityczne						
Lewica	45	9	38	4	4	182
Centrum	26	17	49	3	5	321
Prawica	17	16	60	5	2	232
Trudno powiedzieć	18	12	31	19	21	261

Tabela 6. Stosunek do Jerzego Szmajdzińskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	21	16	21	9	32	996
Płeć						
Mężczyźni	23	19	28	7	23	479
Kobiety	19	14	16	10	41	516
Wiek						
18-24 lat	17	18	15	10	40	155
25-34	18	18	24	9	31	183
35-44	25	24	19	7	25	176
45-54	28	14	24	8	26	201
55-64	18	16	31	8	27	114
65 lat i więcej	18	8	17	11	46	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	17	15	20	10	38	364
Miasto do 20 tys.	25	16	16	12	31	122
20-100 tys.	18	17	24	8	33	201
101-500 tys.	25	18	26	6	24	191
501 tys. i więcej mieszk.	27	18	20	8	26	118
Wykształcenie						
Podstawowe	13	10	15	10	53	277
Zasadnicze zawodowe	17	15	24	7	37	255
Średnie	26	18	26	10	21	349
Wyższe	33	33	19	9	6	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	35	25	21	13	5	69
Prac. umysł. niż. szczebla	27	21	28	9	15	83
Pracownicy fiz.- umysł.	22	22	18	5	33	98
Robotnicy wykwalifikowani	21	22	24	6	26	72
Robotnicy niewykwalifik.	24	17	27	16	15	38
Rolnicy	13	13	20	6	48	53
Pracujący na własny rach.	22	21	28	9	20	37
Bierni zawodowo						
Renciści	14	12	21	12	41	107
Emeryci	23	10	20	7	39	182
Uczniowie i studenci	17	15	18	9	40	86
Bezrobotni	13	14	21	11	41	116
Gospodynie domowe i inni	26	15	19	5	35	54
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	28	21	25	10	17	170
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	19	17	24	10	30	65
sekt. pryw. poza rolnict.	24	26	23	8	19	170
prywatnym gośp. rolnym	15	14	18	5	48	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	17	15	17	9	42	106
300-399	22	8	20	7	43	80
400-599	18	11	28	7	36	146
600-800	21	18	27	6	28	180
Powyżej 800 zł	29	23	25	5	18	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	18	14	20	10	38	301
Średnie	22	15	21	9	33	445
Dobre	23	23	24	7	24	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	24	6	15	15	40	76
Raz w tygodniu	22	17	19	9	34	493
1-2 razy w miesiącu	17	23	26	6	28	144
Kilka razy w roku	21	16	26	8	30	190
W ogóle nie uczestniczy	22	15	24	7	31	92
Poglądy polityczne						
Lewica	20	13	37	3	27	182
Centrum	20	24	22	7	26	320
Prawica	32	19	20	10	19	232
Trudno powiedzieć	13	8	11	14	55	261